

Sygn. akt I C 835/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Andrzej Kirsch

Protokolant st. sek. sąd. Joanna Makać

po rozpoznaniu w dniu 29 września 2017 r. w Siedlcach

na rozprawie

sprawy z powództwa K. C., A. C. i A. K. (1)

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o zadośćuczynienie

I. zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki K. C. kwotę **79.000 zł** (siedemdziesiąt dziewięć tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 28 lipca 2016 r. do dnia zapłaty,

II. zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda A. C. kwotę **80.000 zł** (osiemdziesiąt tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 28 lipca 2016 r. do dnia zapłaty,

III. zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda A. K. (1) kwotę **30.000 zł** (trzydzieści tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 6 sierpnia 2016 r. do dnia zapłaty,

IV. w pozostałej części powództwo K. C., A. C. i A. K. (1) oddala,

V. zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powodów: K. C. kwotę 9.705,39 zł (dziewięć tysięcy siedemset pięć złotych i trzydzieści dziewięć groszy), A. C. kwotę 9.608,56 zł (dziewięć tysięcy sześćset osiem złotych i pięćdziesiąt sześć groszy) i na rzecz A. K. (2) kwotę 4.940,52 zł (cztery tysiące dziewięćset czterdzieści złotych i pięćdziesiąt dwa grosze), tytułem częściowego zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 835/16

UZASADNIENIE

W dniu 26 lipca 2016 r. wpłynął do Sądu Okręgowego w Siedlcach pozew K. C., A. C. i A. K. (1), w którym wniesli o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W.:

- K. C. kwoty 89.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty,

- A. C. kwoty 90.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty,

- A. K. (1) kwoty 35.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 9 lipca 2016 r. do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu pozwu pełnomocnik powodów opisał wypadek drogowy, w wyniku którego śmierć poniosła matka powodów K. C. i A. C. oraz siostra powoda A. B. C.. Pełnomocnik powodów opisał więzi łączące każdego z powodów z B. C. oraz skutki i następstwa jej śmierci dla każdego z powodów. Wskazał, że roszczenie powódki K. C. zostało dobrowolnie zaspokojone przez pozwanego do kwoty 11.000 zł, zaś A. C. do kwoty 10.000 zł. Żądanie brata zmarłej A. K. (1) nie zostało w żadnej części uwzględnione. Pełnomocnik powodów oparł zgłoszone w sprawie roszczenia o treść art. 448 kc.

W dniu 24 sierpnia 2016 r. wpłynęła do akt sprawy odpowiedź na pozew pełnomocnika pozwanego, w której nie uznano powództwa, wniesiono o jego oddalenie w całości i obciążenie powodów kosztami procesu. W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pełnomocnik pozwanego przyznał, że na podstawie art. 448 kc dokonano na rzecz K. C. wypłaty kwoty 11.000 zł, zaś na rzecz A. C. kwoty 10.000 zł. Pełnomocnik pozwanego podniósł, że kwestią sporną pomiędzy stronami pozostaje ewentualny skutek, jaki w psychice powodów odcisną wypadek, w którym śmierć poniosła B. C.. Stwierdził również, że upływ 12 lat od zdarzenia niewątpliwie miał wpływ na kształt obowiązku odszkodowawczego ubezpieczyciela. Podniósł, że dla oceny rozmiaru krzywdy istotne jest, na jakim etapie życia członka rodziny spotyka go tragedia oraz to, że na skutek wypadku powodowie nie stali się osobami samotnymi. Pełnomocnik pozwanego stwierdził, że nadmierna ekspresja w przeżywaniu żałoby może czynić ją nieautentyczną (k. 45-48).

Na rozprawie w dniu 29 września 2017 r. pełnomocnicy stron podtrzymywali swoje dotychczasowe stanowiska.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W dniu 12 marca 2004 r. w T. gmina W. miał miejsce wypadek drogowy polegający na tym, że kierujący samochodem osobowym marki S. O. C. nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym, przez co doprowadził do wypadnięcia pojazdu z jezdni i uderzenia w drzewo. W następstwie odniesionych obrażeń śmierć poniosła pasażerka pojazdu B. C..

Sprawca wypadku M. C. został uznany winnym popełnienia przestępstwa i skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Garwolinie, wydanym w dniu 4 sierpnia 2004 r. w sprawie II K 98/04.

W chwili wypadku pojazd objęty był umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, zawartą z pozwanym towarzystwem ubezpieczeniowym.

Kierujący pojazdem M. C. był mężem B. C..

B. C. była matką powodów K. C. i A. C., z kolei dla powoda A. K. (1) była jedyną siostrą.

W chwili śmierci matki K. C. miała 21 i mieszkała z rodzicami. Była studentką II roku administracji, pracowała też w zakładzie optycznym. Pozostawała w uczuciowym związku ze swoim chłopakiem. W związku ze śmiercią matki powódka przeżywała silne emocje, nie miała apetytu, pojawiły się u niej problemy ze snem. Po śmierci matki w ciągu roku rozstała się z chłopakiem. W związku z jednym niezdanym egzaminem powtarzała rok na studiach. Po 2010 r. powódka związała się z aktualnym partnerem, z ich związku przyszła na świat córka.

Powód A. C. w chwili śmierci matki miał 27 lat. Był samodzielny, nie mieszkał już w domu rodzinnym, zamieszkiwał z narzeczoną w W.. Kilka razy w tygodniu odwiedzał rodziców, matka bywała często w jego miejscu pracy. Po śmierci matki czuł się załamany, smutny, wycofał się z życia towarzyskiego. Po roku czasu od śmierci matki rozstał się z narzeczoną. Na dwa lata sprowadził się do ojca. W 2013 r. powód ożenił się, wybudował dom. Jego relacja małżeńska rozwija się prawidłowo, zmartwieniem małżonków jest brak dziecka i niepowodzenia w leczeniu niepłodności.

B. C. była jedyną siostrą powoda A. K. (1). Łączyły go z siostrą bardzo bliskie, serdeczne i przyjacielskie relacje. W dacie śmierci siostry powód był emerytem, był żonaty, miał dwoje dorosłych dzieci. Stratę siostry przyjął z bólem, smutkiem i przygnębieniem. Miał poczucie pustki. Siostra była dla niego powiernikiem.

U wszystkich powodów wystąpiła reakcja żałoby, która miała typowy przebieg, nie była przedłużona i trwała około jednego zwyczajowego roku. U każdego z nich żałoba zakończyła się.

Powodowie K. C. i A. C. w piśmie z dnia 24 czerwca 2016 r. zgłosili pozwanemu swoje roszczenia o przyznanie i wypłatę na rzecz każdego z nich kwoty po 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia. Pismo zostało nadane na adres pozwanego tego samego dnia, tj. 24 czerwca 2016 r. Decyzją z dnia 29 czerwca 2016 r. pozwany przyznał K. C. tytułem zadośćuczynienia kwotę 11.000 zł, zaś A. C. kwotę 10.000 zł.

Powód A. K. (1) zgłosił pozwanemu żądanie przyznania i wypłaty tytułem zadośćuczynienia kwoty 55.000 zł, które zostało nadane na adres pozwanego w dniu 5 lipca 2016 r. Decyzją z dnia 8 lipca 2016 r. odmówiono mu przyznania zadośćuczynienia z uwagi na brak szczególnej więzi rodzinnej z B. C..

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów: dokumentacji zgromadzonej w aktach szkodowych, wyroku SR w Garwolinie, wydanego w dniu 4 sierpnia 2004 r. w sprawie II K 98/04 (k. 17-17v), odpisów aktów stanu cywilnego (k. 18, 19, 20 i 21), korespondencji z pozwanym i decyzji (k. 22-36), zeznań świadków M. C., J. G. i A. K. (3) zarejestrowanych na rozprawie w dniu 24 stycznia 2017 r., opinii biegłej M. M. (k. 95-100), zeznań powodów zarejestrowanych na rozprawie w dniu 29 września 2017 r.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powodowie wniesli o zasądzenie na ich rzecz zadośćuczynienia za krzywdę w postaci naruszenia dóbr osobistych, spowodowaną śmiercią B. C., która była matką powodów K. C. i A. C. oraz siostrą powoda A. K. (1).

Z uwagi na fakt, iż zdarzenie powodujące śmierć B. C. miało miejsce w dniu 12 marca 2004 r., powodowie nie mogli dochodzić zadośćuczynienia na podstawie art. 446 par. 4 kc, ponieważ przepis ten wszedł w życie w dniu 3 sierpnia 2008 roku, z chwilą wejścia w życie ustawy z dnia 30 maja 2008 roku o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2008 r. Nr 116 poz. 731). Ustawa ta nie zawiera żadnych szczególnych unormowań intertemporalnych dotyczących przytoczonego przepisu. Tym samym nie można uznać, aby istniały podstawy prawne do stosowania treści tego przepisu z mocą wsteczną. Zgodnie z treścią wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2010 r. (II CSK 248/2010, LexPolonica nr 2497390, OSNC 2011/B poz. 44) najbliższym członkom rodziny zmarłego nie przysługuje roszczenie o zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę na podstawie art. 446 § 4 k.c., gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu przed dniem 3 sierpnia 2008 roku.

Za zasadne zatem uznać należy stanowisko powodów, iż podstawę ich roszczeń stanowić może art. 24 kc w zw. z art. 448 kc. Katalog dóbr osobistych, określonych w art. 23 kc, ma charakter otwarty. Przepis ten wymienia dobra osobiste człowieka pozostające pod ochroną prawa cywilnego w sposób przykładowy, uwzględniając te dobra, które w praktyce mogą być najczęściej przedmiotem naruszeń. Przedmiot ochrony oparty na podstawie art. 23 i 24 kc jest jednak znacznie szerszy. Należy uznać, że ochronie podlegają wszelkie dobra osobiste rozumiane jako wartości niematerialne związane z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawa cywilnego, które w życiu społecznym uznaje się za doniosłe i zasługujące z tego względu na ochronę. Rodzina jako związek najbliższych osób, które łączy szczególna więź, podlega ochronie prawa. Dotyczy to odpowiednio ochrony prawa do życia rodzinnego, obejmującego istnienie różnego rodzaju więzi rodzinnych. Więzy rodzinna odgrywa doniosłą rolę, zapewniając członkom rodziny m.in. poczucie stabilności, wzajemne wsparcie obejmujące sferę materialną i niematerialną oraz gwarantuje wzajemną pomoc w wychowaniu dzieci i zapewnieniu im możliwości kształcenia. Należy zatem przyjąć, że prawo do życia rodzinnego i utrzymania tego rodzaju więzi stanowi dobro osobiste członków rodziny i podlega ochronie na podstawie art. 23 i 24 kc. Spowodowanie śmierci osoby bliskiej może zatem stanowić naruszenie dóbr osobistych członków jej rodziny i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 kc. Na powyższym gruncie stanowisko wielokrotnie

zajmował Sąd Najwyższy (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2010 r. IV CSK 307/2009 LexPolonica nr 2371235, OSNC 2010/C poz. 91, OSP 2011/2 poz. 15). Również w uchwale z dnia 22 października 2010 r. III CZP 76/2010 (OSNC 2011/B poz. 42) Sąd Najwyższy, analizując skutki dodania par. 4 do art. 446 kc uznał, że wzmacnia on pozycję najbliższego członka rodziny, jednak nie wyklucza stosowania także art. 448 kc, przy czym na podstawie art. 448 kc zadośćuczynienie pieniężne przysługuje najbliższemu członkowi rodziny za doznaną krzywdę także wtedy, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu przed dniem 3 sierpnia 2008 roku.

Przesłanką odpowiedzialności przewidzianej w art. 448 kc jest bezprawne i zawinione działanie sprawcy naruszenia dobra osobistego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2002 r. V CKN 1581/2000 LexPolonica nr 361049). Przyjęcie takiego stanowiska oznacza, że podstawą zasądzenia odpowiedniej sumy zadośćuczynienia będzie każde zawinione działanie sprawcy, a więc zarówno w wypadku winy umyślnej, jak i winy nieumyślnej. W przedmiotowej sprawie nie ulegało wątpliwości (nie była to okoliczność sporna), że sprawcą wypadku, w którym zginęła B. C., był jej mąż M. C.. Dopusił się on nieumyślnego spowodowania wypadku drogowego, co zostało ustalone w wyroku Sądu Rejonowego w Garwolinie, wydanym w dniu 4 sierpnia 2004 r. w sprawie II K 98/04.

Odpowiedzialność ubezpieczyciela w zakresie odpowiedzialności cywilnej za skutki wypadku spowodowane ruchem pojazdu wynika z art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, w brzmieniu obowiązującym na dzień zdarzenia. Stanowi on, że z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Artykuł 35 stanowi natomiast, iż ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu. Jak wynika z ugruntowanej już linii orzeczniczej, art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. Nr 124, poz. 1152 ze zm.) - w brzmieniu sprzed dnia 11 lutego 2012 r. - nie wyłączał z zakresu ochrony ubezpieczeniowej zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 448 kc. Takie stanowisko zawiera między innymi uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2012 roku w sprawie III CZP 93/12 (OSNC 2013/7-8/84). Powyższe ugruntowane stanowisko Sądu Najwyższego dotyczy również treści paragrafu 10 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 marca 2000r - w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów, który obowiązywał w dacie przedmiotowego wypadku.

Wbrew twierdzeniom strony pozwanej, wszyscy powodowie byli osobami bliskimi zmarłej B. C.. Łączyły ich nie tylko więzy pokrewieństwa, ale również silna więź emocjonalna.

Oczywiście zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 6 kc – obowiązek udowodnienia faktów spoczywa na osobie, która wywodzi z nich skutki prawne. W ocenie Sądu Okręgowego, w niniejszej sprawie powodowie sprostali powyższemu obowiązkowi. Z zeznań złożonych przez powodów oraz świadków J. G., M. C. i A. K. (3) niezbicie wynikało, że poczucie krzywdy i cierpienie powodów po śmierci B. C. było znaczne. Jej śmierć wywołała smutek, żal, poczucie krzywdy i straty, doprowadziła do okresowego zmniejszenia aktywności życiowej. Tragiczne zdarzenie skutkowało dla powodów ogromnym stresem, którego objawami było silne napięcie emocjonalne. Z zeznań świadków wynikało, że powodowie nie są w stanie zapomnieć o tym zdarzeniu. Wspominają zmarłą, pielęgnują pamięć o niej, odwiedzają jej grób.

Oczywistym jest, że więzi międzyludzkie, zażyłość relacji, a co za tym idzie rozmiar krzywdy, należy w każdej sprawie rozpatrywać indywidualnie. W bardzo wielu tego typu sprawach podnoszone są argumenty, że w sytuacji, kiedy mamy do czynienia ze śmiercią osoby pełnoletniej, to nie można mówić o tak silnej więzi, jak w przypadku więzi, relacji łączącej rodzica z dzieckiem (osobą niepełnoletnią). W niniejszej sprawie nie ma najmniejszych podstaw do kwestionowania tego, że więź powodów K. C. i A. C. z matką była bardzo silna. Matka była dla nich bardzo ważną osobą w życiu, a brak możliwości poradzenia sobie z jej stratą doprowadziła chociażby do niepowodzenia w relacjach

z ówczesnymi partnerami. Nie sposób też kwestionować relacji, jakie z B. C. miał jej brat A. K. (1). Podniesione przez pozwane towarzystwo ubezpieczeniowe w decyzji z dnia 8 lipca 2016 r. okoliczności, jakoby przyznanie i wypłata zadośćuczynienia na rzecz rodzeństwa była uwarunkowana wspólnym zamieszkiwaniem z bezpośrednio poszkodowanym oraz brakiem własnej rodziny, są zdecydowanie błędne. Oczywiście jest, że zazwyczaj – w przypadku rodzeństwa – rozstanie z siostrą lub bratem i założenie własnej rodziny powoduje rozluźnienie więzi, ale absolutnie nie można twierdzić, że przestają one być ciepłe, bliskie i serdeczne. Z materiału dowodowego wynika, że B. C. była jedyną siostrą A. K. (1), odegrała bardzo ważną i doniosłą rolę w jego życiu. Jego rodzina utrzymywała z rodziną B. C. bardzo bliskie i serdeczne relacje, obie rodziny wspierały się, pomagały sobie.

Powyższe okoliczności znalazły w pełni potwierdzenie w opinii sporządzonej w sprawie przez biegłą psycholog M. M. (k. 95-100), której Sąd w całości dał wiarę, ponieważ została ona sporządzona fachowo, rzetelnie i przez osobę dysponującą wymaganą wiedzą. Dodatkowo opinia została merytorycznie i przekonująco uzasadniona.

Ustaień poczynionych przez Sąd w niczym nie zmienia podnoszona przez pełnomocnika pozwanego okoliczność, że od daty wypadku i śmierci B. C. upłynęło do chwili obecnej kilkanaście lat. Nie ulega wątpliwości, że upływający czas ma znaczenie dla intensywności przeżyć po śmierci osoby bliskiej, ale w żadnym razie nie ma wpływu na zakres odpowiedzialności podmiotu zobowiązanego do zrekompensowania krzywdy. Orzecznictwo Sądu Najwyższego i sądów powszechnych w tym zakresie jest ugruntowane, oczywiste i przekonujące.

Powyższe okoliczności przemawiają za koniecznością zasądzenia na rzecz powodów zadośćuczynienia w stosownej wysokości. W ocenie Sądu, roszczenie powodów K. C. i A. C. należało uznać za zasadne, a łączną kwotę zadośćuczynienia adekwatną do wszystkich okoliczności jest kwota po 90.000 zł na rzecz każdego z nich. Biorąc po uwagę dokonaną na rzecz powodów wypłatę, w przypadku K. C. kwotę 11.000 zł, a na rzecz A. C. kwotę 10.000 zł, Sąd zasądził uzupełniająco na rzecz K. C. kwotę **79.000 zł**, a na rzecz A. C. kwotę **80.000 zł**. W przypadku powoda A. K. (1) kwotą taką jest kwota **30.000 zł**. Ponad powyższe kwoty jako wygórowane i tym samym niezasadne, powództwa podlegały oddaleniu.

Mając na uwadze powyższą argumentację, Sąd na podstawie art. 23 kc i 24 kc w zw. z art. 448 kc orzekł jak w wyroku. Stosownie do treści art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003r – „zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie”. Niezasadne było zatem stanowisko pełnomocnika powodów, aby od przyznanych kwot zasądzić ustawowe odsetki już od dnia następującego po dniu wydania decyzji w stosunku do każdego z powodów. Zakład ubezpieczeń ma ustawowe 30 dni na przeprowadzenie w sposób prawidłowy postępowania likwidacyjnego i najwcześniej dopiero po tej dacie popada w zwłokę. Jak wynika z akt szkodowych, pismo zawierające roszczenia K. C. i A. C. wpłynęło do kancelarii (...) w W. w dniu 27 czerwca 2016 r., zaś pismo powoda A. K. (1) w dniu 6 lipca 2016 r. (dowód – prezentaty na kopertach Kancelarii (...) w W. w aktach szkodowych). Oczywiście jest, że termin 30 dni był wystarczający do poczynienia prawidłowych ustaleń dotyczących okoliczności zdarzenia oraz jego skutków, co winno doprowadzić do wypłaty na rzecz powodów należnych im kwot. W przypadku K. C. i A. C. zostały one rażąco zaniżone, a A. K. (1) bezprawnie odmówiono przyznania zadośćuczynienia. Dlatego też odsetki od przyznanych na rzecz K. C. i A. C. kwot Sąd zasądził poczynając od pierwszego dnia po upływie 30 dni od zgłoszenia szkody, tj. od dnia 28 lipca 2016 r. do dnia zapłaty, a w przypadku A. K. (1) – od dnia 6 sierpnia 2016 r. do dnia zapłaty.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 kpc uznając, że zaistniały przesłanki do ich stosunkowego rozdzielenia. Z uwagi na istniejące pomiędzy powodami współuczestnictwo formalne, koszty procesu powinny być rozdzielone pomiędzy pozwanego i każdego z powodów.

Powódka K. C. wygrała sprawę w 89%, a w odniesieniu do niej pozwany wygrał sprawę w 11%. Na koszty poniesione przez K. C. składały się następujące kwoty: 4.450 zł – opłata od pozwu, 17 zł – opłata skarbową od pełnomocnictwa, 158,80 zł – koszty stawienia świadków, 7.200 zł – minimalne wynagrodzenie pełnomocnika z tytułu zastępstwa procesowego, co łącznie daje kwotę 11.825,80 zł. I teraz, 89% z tej wartości, to kwota **10.524,96 zł**. W odniesieniu do powódki K. C. pozwany poniósł koszty, na które składały się następujące kwoty: 7.200 zł – minimalne wynagrodzenie

pełnomocnika z tytułu zastępstwa procesowego, 1/3 z kwoty 17 zł, tj. 5.66 zł – opłata skarbową od pełnomocnictwa (uiszczona jednokrotnie w odniesieniu do wszystkich powodów), 1/3 z kwoty 735,15 zł, tj. 245,05 zł (jedna trzecia wynagrodzenia biegłego za sporządzenie opinii, która została sporządzona w odniesieniu do wszystkich powodów), co łącznie daje kwotę 7.450,71 zł. I teraz, 11% z tej wartości, to kwota **819,57** zł. Różnica obu powyższych podkreślonych kwot daje kwotę **9.705,39** zł na korzyść powódki K. C..

Powód A. C. wygrał sprawę w 89%, a w odniesieniu do niego pozwany wygrał sprawę w 11%. Na koszty poniesione przez A. C. składały się następujące kwoty: 4.500 zł – opłata od pozwu, 17 zł – opłata skarbową od pełnomocnictwa, 7.200 zł – minimalne wynagrodzenie pełnomocnika z tytułu zastępstwa procesowego, co łącznie daje kwotę 11.717 zł. I teraz, 89% z tej wartości, to kwota **10.428,13** zł. W odniesieniu do powoda A. C. pozwany poniósł koszty, na które składały się następujące kwoty: 7.200 zł – minimalne wynagrodzenie pełnomocnika z tytułu zastępstwa procesowego, 1/3 z kwoty 17 zł, tj. 5.66 zł – opłata skarbową od pełnomocnictwa (uiszczona jednokrotnie w odniesieniu do wszystkich powodów), 1/3 z kwoty 735,15 zł, tj. 245,05 zł (jedna trzecia wynagrodzenia biegłego za sporządzenie opinii, która została sporządzona w odniesieniu do wszystkich powodów), co łącznie daje kwotę 7.450,71 zł. I teraz, 11% z tej wartości, to kwota **819,57** zł. Różnica obu powyższych podkreślonych kwot daje kwotę **9.608,56** zł na korzyść powoda A. C..

Powód A. K. (1) wygrał sprawę w 86%, a w odniesieniu do niego pozwany wygrał sprawę w 14%. Na koszty poniesione przez A. K. (1) składały się następujące kwoty: 1.750 zł – opłata od pozwu, 17 zł – opłata skarbową od pełnomocnictwa, 4.800 zł – minimalne wynagrodzenie pełnomocnika z tytułu zastępstwa procesowego, co łącznie daje kwotę 6.567 zł. I teraz, 86% z tej wartości, to kwota **5.647,62** zł. W odniesieniu do powoda A. K. (1) pozwany poniósł koszty, na które składały się następujące kwoty: 4.800 zł – minimalne wynagrodzenie pełnomocnika z tytułu zastępstwa procesowego, 1/3 z kwoty 17 zł, tj. 5.66 zł – opłata skarbową od pełnomocnictwa (uiszczona jednokrotnie w odniesieniu do wszystkich powodów), 1/3 z kwoty 735,15 zł, tj. 245,05 zł (jedna trzecia wynagrodzenia biegłego za sporządzenie opinii, która została sporządzona w odniesieniu do wszystkich powodów), co łącznie daje kwotę 5.050,71 zł. I teraz, 14% z tej wartości, to kwota **707,10** zł. Różnica obu powyższych podkreślonych kwot daje kwotę **4.940,52** zł na korzyść powoda A. K. (1).

W oparciu o powyższe ustalenia, Sąd zasądził na rzecz powodów stosowne kwoty, jak w V punkcie wyroku, tytułem częściowego zwrotu kosztów procesu.